

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus teemadel „Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega sätestatakse kriitiliste toorainete kindlate ja kestlike tarnete tagamise raamistik ja muudetakse määrusi (EL) nr 168/2013, (EL) 2018/858, (EL) 2018/1724 ja (EL) 2019/1020“

[COM(2023) 160 final — 2023/0079 (COD)]

ja „Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Kriitilise tähtsusega toorainete varustuskindlus ja jätkusuutlikkus, mis toetab rohe- ja digipööret““

(COM(2023) 165 final)

(2023/C 349/22)

Raportöör: **Maurizio MENSI**

Kaasraportöör: **Michal PINTÉR**

Konsulterimistaotlus	Euroopa Parlament, 8.5.2023 Euroopa Liidu Nõukogu, 16.5.2023
Õiguslik alus	ELi toimimise lepingu artiklid 114 ja 304
Vastutav seksioon	tööstuse muutuste nõuandekomisjon
Vastuvõtmine seksioonis	22.6.2023
Vastuvõtmine täiskogus	12.7.2023
Täiskogu istungjärk nr	580
Hääletuse tulemus (poolt/vastu/erapooletuid)	183/1/6

I. SOOVITUSED ⁽¹⁾

EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEE

1. tunnustab Euroopa Komisjoni eesmärgi töötada välja sidus ELi poliitika kriitiliste ja strateegiliste toorainete ning väärtusahelate arendamise kohta kaevandus-, rafineerimis- ja ringlussevõttutööstuses kooskõlas Euroopa rohelse kokkuleppe eesmärkide ja kõigi asjakohaste õigusaktidega;
2. kutsub Euroopa Komisjoni üles järgima terviklikku lähenemisviisi koos koordineeritud ELi meetmetega. Selle eesmärk on tagada õiguskindlus investeringuteks toorainete, nende kõrvalsaaduste ja oluliste mineraalide uurimisse, kaevandamisse, töötlemisse, rafineerimisse ja ringlussevõttu, tuginedes selle majanduslikule ja tehnilisele teostatavusele, poliitilisele sidususele ja õiguskindlusele nende sektorite ettevõtjate jaoks;
3. nõuab toorainepoliitika kooskõlastamist ELi sotsiaalpoliitikaga ning kaevandustööstuse oskusi puudutava üleeuroopalise suutlikkuse suurendamise toetamist, keskendudes seejuures olemasoleva tööjõu ümber- ja täiendusõppele ning juhtimissuutlikkuse arendamisele ELi liikmesriikide haldusasutustes;
4. soovib lisada kriitiliste ja strateegiliste toorainete loetellu ka muud keskkonnahoidliku ja puhta tehnoloogia sektorite jaoks olulised materjalid. Seejuures tuleb silmas pidada, et neid loetelusid ajakohastatakse korrapäraselt ning need põhinevad kriitilisuse ja/või strateegilise väärtuse põhjalikul, läbipaistval ja tõenditel põhineval hindamisel, mis viiakse läbi tööstuse esindajate ja ekspertidega konsulteerides;

⁽¹⁾ Neid soovitusi täiendavad käesoleva dokumendi lõpus esitatud muudatusettepanekud.

5. kutsub Euroopa Komisjoni praegust ja järgmist koosseisu üles kindlustama ELi kaevandustööstusele ja ringlussevõtule konkurentsivõimelised energiahinnad ning sihtotstarbelise rahastamise, tagades samal ajal, et uute tooraineprojektide loa- ja litsentsimismenetlusi lihtsustatakse ja lühendatakse ning kõigis ettevõtjatele kehtestatavates uutes aruandlus- või auditeerimisnõuetes piirdatakse vaid hädavajalikuga;
6. toetab kaubanduse kaitsemeetmete tõhusat rakendamist, et kaitsta ELis arendatavaid uusi tooraineprojekte ning võidelda ebaausate kaubandustavade ja -piirangute vastu WTO nõuetele vastavate meetmete abil;
7. soovib seada ringlussevõttu ja jäätmeid käsitlevates õigusaktides esmatähtsale kohale kriitilised ja strateegilised toorained ning toetada teise toorme turgusid, iseäranis rohepöörde seisukohalt oluliste materjalide puhul;
8. soovib toetada kriitiliste toorainete uurimise ja kaevandamise projekte ELi pinnal avaliku sektori vahenditega, koordineerides seda riigiabi eeskirjadega;
9. soovib tagada kavandatud kriitiliste toorainete määruse ja ELi monopolidevastaste vahendite kooskõlastamise, et vältida põhjendamatuid moonutusi siseturul;
10. soovib uurida võimalusi konkreetsete partnerlus- ja koostöölepingute sõlmimiseks muu hulgas kandidaatriikidega;
11. soovib leida muude ELi poliitikavaldkondadega saavutatud kooskõla hindamisel õige (keskkonnaalase) tasakaalu.

II. SELGITAVAD MÄRKUSED/VÄLJATÖÖTAMINE

1. 16. märtsil 2023 esitas Euroopa Komisjon uue määruse ettepaneku, mille eesmärk on tagada juurdepääs kriitilistele ja strateegilistele toorainetele (kriitiliste toorainete määrus), ning sellekohase teatise. Määrusega kehtestatakse õigusraamistik, et toetada omamaise suutlikkuse täiustamist ning tugevdada kriitiliste toorainete tarneahelate kestlikkust ja ringlust ELis. Teatise aga pakutakse välja meetmed tarneahelate mitmekesistamise toetamiseks uute rahvusvaheliste vastastikku toetavate partnerluste kaudu.
2. Kriitilise tähtsusega toorainete määruse üldine eesmärk on käsitleda ELis kriitiliste toorainete kindlat ja kestlikku tarneahelat tegureid, suurendades ELi tööstuse teadlikkust kriitiliste toorainetega seotud riskidest ülemaailmses tarneahelas ja nende maandamisest, rõhustades ELi kriitiliste toorainete väärtusahela suutlikkust siseturul ning vähendades liidu kriitiliste toorainete tarbimise keskkonnajalajälge.
3. Pakkudes välja sidusa ELi lähenemisviisi kriitiliste toorainete varustuskindluse parandamiseks ja tagamiseks, aitab algatus vältida võimalikke konkurentsimoonutusi ja ühtse turu killustumist, mis selliste kooskõlastamata meetmetega tõenäoliselt kaasneb. Samuti aitab algatus tagada ELi ettevõtjatele võrdsed võimalused.

Terviklik lähenemisviis koordineeritud ELi poliitikameetmetega investeeringute õiguskindluse tagamiseks

4. EL sõltub praegu paljude toorainete puhul (75–100 % ulatuses) impordist ning on seetõttu avatud tarneahelate haavatavustele ja märkimisväärsetele hinnakõikumistele. OECD aruande „Global Material Resources Outlook to 2060“ andmetel kasvab toorainete tarbimine maailmas 2060. aastaks peaaegu kaks korda ning prognooside kohaselt kasvab kõige kiiremini metallide kasutamine, seda nii primaar- kui ka sekundaarmetallide osas. Samal ajal annab EL vähem kui 5 % maailma mineraalsete toorainete kogutoodangust. Ainuüksi Hiina toodang moodustab ligikaudu 75 % liitium-ioonakude elementide ülemaailmsest tootmisvõimsusest ja seal paiknevad maailma kümme suurimat fotoelektriliste seadmete pakkujat. Seevastu ELis asub ainult umbes 3 % liitium-ioonakude elementide ülemaailmsest tootmisvõimsusest.

5. Kriitiliste toorainete määrusega nähakse ette strateegiliste projektide kindlaksmääramine ja toetamine strateegiliste toorainete kaevandamise, töötlemise või ringlussevõtu valdkonnas. Selliste suhteliselt pikajaliste investeeringute ligimeelitamiseks peaks Euroopa Komisjon tegelema õiguskindluse küsimusega. Prognoositav ja stabiilne regulatiivne keskkond on äärmiselt oluline investeeringute ligimeelitamiseks mitte ainult toorainete uurimise ja kaevandamise projektidesse, vaid ka töötlemisse ja ringlussevõttu.

6. ELi ettevõtluskeskkonna stabiilsust ja atraktiivsust mõjutavad mitmed õigusraamistikud. Sageli konkureerivad ja mitmekordsed aruandlusnõuded suurendavad regulatiivset ebakindlust (vt muu hulgas tööstusheidete direktiiv,⁽²⁾ patareisid ja akusid käsitlev määrus,⁽³⁾ REACHi määruse läbivaatamine, jäätmeid käsitlevad õigusaktid, kestlike toodete ökodisaini määrus,⁽⁴⁾ nullnetotööstuse määrus, uus ELi tööstuspoliitika, ringmajanduse tegevuskava, ökodisaini direktiiv jne). Seepärast on äärmiselt oluline vältida topelt- ja ülereguleerimist, et meelitada ligi ja julgustada investoreid omamaisesse tööstussuutlikkuse uurimise, kaevandamise, rafineerimise, materjalide töötlemise ja ringlussevõtu alal. Kriitiliste toorainete määrus peaks tuginema Euroopa Komisjoni tööle muudes valdkondades ning olema täielikult kooskõlas Euroopa roheline kokkuleppe eesmärkide ja asjakohaste õigusaktidega. Kriitilise tähtsusega toorainete poliitika peaks võimalikult suures ulatuses põhinema tõenditel ja kättesaadavatel andmetel (vt Teadusuuringute Ühiskeskuse 2020. aasta tuleviku-uuring „Critical Raw Materials for Strategic Technologies and Sectors in the EU“ või Teadusuuringute Ühiskeskuse aruanne sarjast Science for Policy pealkirjaga „Supply chain analysis and material demand forecast in strategic technologies and sectors in the EU“).

7. Teine probleem on seotud vajadusega anda sidusrühmadele täpseid suuniseid selle kohta, kuidas strateegiliste ja kriitiliste toorainete loetelusid ELi poliitikas rakendatakse ja kriitiliste toorainete turu edasist arengut silmas pidades kohandatakse. Kriitiliste toorainete loetelu võib aidata juhtida poliitikakujundajate tähelepanu teatavate ainete tähtsusele ja rollile ELi majanduses. Ent selleks, et kriitiliste toorainete loetellu kantud aineid toetataks nõuetekohaselt nii kehtivates kui ka tulevastes õigusaktides, tuleb astuda uusi samme. Kriitiliste toorainete selge prioriseerimine poliitikakujundamisel on vajalik, eriti tööstuspoliitika, kaubanduspoliitika, riigiabi, teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni, kliima ja keskkonna ning kemikaale käsitlevate õigusaktide valdkonnas. Kõik need poliitikaalaldkonnad ja nende eesmärgid tuleks viia kooskõlla, et luua soodsad eeltingimused ja soodne reguleerimiskord kriitiliste toorainete ja nende väärtusahelate arendamiseks. Täiendavaid selgitusi on vaja ka seoses selliste projektide esikohale seadmisega, mille puhul ei ole strateegiline ega kriitiline peamine kaevandatud materjal, vaid kõrvalsaadus (nt rauamaagi kaevandamise projekt viib haruldaste muldmetallide kaevandamiseni kõrvalsaadusena). Lisaks on vaja selgitada nn muude ehk mittestrateegiliste projektide olemust, et oleks võimalik selgelt aru saada, kuidas ning milliste tähtaegade raames selliseid projekte hinnatakse ja rahaliselt toetatakse. Lisaks ei tohiks strateegiliste tooraineprojektide ulatuslikum prioriseerimine mingil juhul viia muude oluliste tooraineprojektide või toorainete väärtusahela raames elluviidavate projektide tahaplaanile lükkamiseni.

8. Lisaks õiguskindluse loomisele sidusrühmade jaoks peaksid Euroopa Komisjoni algatused toorainete vallas põhinema üldsuse laiemal toetusel. Kaevandus-, töötlemis- ja ringlussevõtutööstuse laiendamine loob uusi töökohti ja edendab majandusarengut, kuid oluline on kindlustada ka üldsuse heakskiit. Kodanike teadlikkuse suurendamine on äärmiselt oluline – Euroopa Komisjon rakendab shipärasteid kommunikatsioonistrateegiaid, mille eesmärk on teavitada ELi kodanikke kriitilisi tooraineid puudutavate uute tööstusinvesteeringute eelistest, kestlikkusest ja keskkonnamõjust ning käsitleda konkreetsete sidusrühmade, kohalike kogukondade ja ELi kodanike mureküsimusi seoses uurimis- ja kaevandamistegevuse laiendamisega.

Kooskõlastamine ELi sotsiaalpoliitikaga: kaevandustööstuse oskusi puudutava üleeuroopalise suutlikkuse toetamine

9. ELi toorainesektoris on umbes 350 000 töökohta ning asjaomases töötlevas tööstuses sõltub enam kui 30 miljonit töökohta usaldusväärsest juurdepääsust mineraalsetele toorainetele. Selleks et tagada ELi kestlik varustamine toorainete ja kõrgtehnoloogiliste materjalidega, on 2030. aastaks vaja rohkem kui 1,2 miljonit uut töökohta⁽⁵⁾. Kriitiliste toorainete

(2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2010/75/EL, 24. november 2010, tööstusheidete kohta (saastuse kompleksne vältimine ja kontroll) (ELT L 334, 17.12.2010, lk 17).

(3) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2023/1542, 12. juuli 2023, mis käsitleb patareisid ja akusid ning patarei- ja akujäätmeid, millega muudetakse direktiivi 2008/98/EÜ ja määrust (EL) 2019/1020 ning tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2006/66/EÜ (ELT L 191, 28.7.2023, lk 1).

(4) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/125/EÜ, 21. oktoober 2009, mis käsitleb raamistiku kehtestamist energiamõjuga toodete ökodisaini nõuete sätestamiseks (ELT L 285, 31.10.2009, lk 10).

(5) Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituudi tooraineproгноos.

määrus peaks seega olema kooskõlas ELi sotsiaalpoliitikaga ja toetama suutlikkuse suurendamist liikmesriikide tasandil, et tugevdada tööjõudu kriitiliste toorainete tarneahelates, kaevandustööstuses, töötlemises ja ringlussevõtus. Äärmiselt oluline on toetada haridust ja oskuste arendamist akadeemilistes ringkondades, samuti tuleks suutlikkuse suurendamise jõupingutused suunata toorainesektori ja liikmesriikide avaliku halduse spetsialistidele. Seda on võimalik saavutada uute asjakohaste asutuste loomise (ja/või juba olemasolevate toetamise) kaudu, et toetada kõrgharidust ja kutsealast koolitust toorainesektoris ning pakkuda ELi olemasolevale tööjõule ümber- ja täiendusõpet. Lisaks tuleks teha tõhusamaid jõupingutusi, et arendada ja toetada rakenduslikku õpet ja tehnosiiret akadeemiliste ringkondade, tööstuse ja teadusasutuste vahel.

Keskonnahoidliku ja puhta tehnoloogia sektorite jaoks oluliste muude materjalide kaasamine ja kooskõla tagamine muude poliitikavaldkondadega

10. Lisaks materjalidele, mis on kriitiliste toorainete määrukses esitatud strateegiliste või kriitilistena, on olemas ka mittekriitilisi tooraineid, mis võivad muutuda kriitiliseks keskpikas või pikas perspektiivis. Seepärast on vaja paindlikku loetelu, mida on lihtne kohandada ja mida tuleks korrapäraselt ajakohastada ja seda vähemalt iga kahe aasta järel ja vajaduse korral sagedamini, sõltuvalt valdkonna edasisest arengust. Eri materjalide strateegilise tähtsuse hindamine peaks samuti olema sektoripõhine, et kajastada nõudlust töötleva tööstuse eri sektorites. Lisaks tuleks hinnata juurdepääsu olulistele toorainetele, et täiendada terviklikult Euroopa Komisjoni jõupingutusi kriitiliste ja strateegiliste toorainete toetamisel.

11. Hindamine peaks kajastama ELi energiasüsteemi ümberkujundamise prioriteete ja vajadusi potentsiaalselt kuni aastani 2030 ning hõlmama materjale, mille puhul puudub praegu ilmne tarnehäirete oht, kuid mille järele on suur nõudlus sektorites, mis on Euroopa Liidu CO₂ heite vähendamise eesmärkide ning rohe- ja digipöörde seisukohast kriitilise tähtsusega või mida peetakse olulisteks mineraalideks. Nendele prioriteetsetele tegevussuundadele keskendumine peaks asjakohaselt hõlmama ka põhilisi väärtusahelaid, nagu toiduga kindlustatus või meditsiin. Eri loetlusesse lisatavate materjalide kindlakstegemine peaks alati põhinema põhjalikul, läbipaistval ja selgelt määratletud analüüsil, et hinnata nende kriitilisust ja/või strateegilist väärtust, kajastades toorainete kogu väärtusahelat, töötlemisnõudeid ja asendusainete kättesaadavust. Tööstuse esindajate ja ekspertidega tuleks korrapäraselt konsulteerida ning tagada tuleks toimiv ja avatud dialoog komisjoni ja tööstuse vahel.

Konkurentsivõimeliste energiahindade ja sihipärasema rahastamise tagamine ELi tööstuse jaoks

12. Praegusel energiakriisil on olnud tõsine mõju kõigile ELi ettevõtetele, kuid eelkõige energiamahukatele tööstusharudele, sealhulgas kaevandus- ja ringlussevõtutööstusele. Hästitoimiva ELi energiaturu tagamiseks on vaja ELi koordineeritud meetmeid. ELi kriitiliste toorainete poliitika edu sõltub usaldusväärsest juurdepääsust piisavale hulga fossiilkütusevabale elektrile konkurentsivõimeliste hindadega. Komitee pooldaks olemasolevate rahastamisraamistike reformimist, mis peegeldaks USA inflatsiooni vähendamise õigusakti ambitsioone – rahastamine, mis oleks rohkem suunatud turustamisetapile ja kataks jooksvad kulud, vastupidiselt ELi praegusele rahastamisprioriteedile, milleks on uute strateegiliste projektide teadus- ja arendustegevuse etapp. Kuigi keskendumine uuenduslikele tehnoloogiatele ja teadusuuringutele on oluline, tuleks sellest saadavaid tooteid asjakohaselt toetada ka turustamisetapis.

13. Komisjoni eesmärk kiirendada loamenetlusi on väga teretulnud ja see tuleks esikohale seada, et selliste menetluste maksimaalne kestus ei ületaks 12–18 kuud. Uusi kriitilise tähtsusega projekte tuleks hinnata kiirendatud tähtaegade raames ning loa-/litsentsimenetluste maksimaalsele kestusele tuleks kehtestada ranged tähtajad. Loamenetluste mis tahes reformi eesmärk peaks olema lühendada nende kestust ja vähendada nende keerukust, järgides samal ajal rangelt keskkonna-, sotsiaal- ja juhtimisstandardeid. Loamenetluse kiirendamine tagatakse muu hulgas ühtse kontaktpunkti mehhanismi tugevdamisega. Viimati mainitu jaoks seatakse eelnevalt kindlaks määratud tähtajad, et muuta tsentraliseeritud loamenetlus tõhusamaks ja vähem koormavaks. Reformitud lubade andmise sätteid tuleks kohaldada uurimis-, kaevandus-, rafineerimis-, töötlemis- ja ringlussevõturajatistele ning need peaksid tulemuste osas tagama piisava õiguskindluse. Lisaks peaksid kriitiliste toorainete määruuse uued aruandlus- või auditeerimisnõuded piirduma vajalikuga, et mitte tekitada täiendavat halduskoormust ELi ettevõtjatele, olenemata nende suurusest. Kavandataval Euroopa kriitiliste toorainete nõukogul on otsustav roll kriitiliste toorainete määruuse rakendamise, sealhulgas loamenetluste toetamisel. Seepärast on järelevalveülesannete tõhususe tagamiseks soovitatav kaasata nõukokku mitte ainult institutsioonilised esindajad, vaid ka asjaomase valdkonna sõltumatud tehnilised eksperdid.

Ebaausate kaubandustavade ja piirangute käsitlemine

14. Hoolimata kriitiliste toorainete määruse ambitsioonikatest eesmärkidest, on teatavate toorainete kättesaadavus ELis looduslikult piiratud ning seetõttu jääb import ka keskkonnahoidlikule ja digitaalsele majandusele üleminekul väga oluliseks.

15. Tuleb säilitada tõhusad kaubanduse kaitsemeetmed, et pakkuda kaitset uutele Euroopa investeeringutele ja tagada kolmandate riikidega võrdsed võimalused. Kaitseks kolmandate riikide dumpingu eest tuleb ajakohastada ELi kaubanduse kaitsemeetmeid. Eelkõige peaks EL seadma eesmärgiks tagada kaubanduse kaitsemeetmete kiirem rakendamine, et vältida ebaausa impordi vastu, korraldada kiiremini ja tõhusamalt uurimisi ning võimaldada ajutiste meetmete ulatuslikku rakendamist varases etapis.

16. ELi meetmed kaubanduspoliitika valdkonnas peaksid täiendama kriitiliste toorainete määruse ja sellega seotud meetmete eesmärke, sealhulgas sotsiaalseid õigusi. Prioriteediks tuleks seada praegu läbirääkimisjärgus olevate või ratifitseerimist ootavate vabakaubanduslepingute kiire sõlmimine ressursirikaste riikidega (Austraalia, Indoneesia jne). Juba sõlmitud vabakaubanduslepingute puhul tuleks hinnata ja võimaluse korral tugevdada energia ja toorainetega seotud kehtivaid sätteid. Tähelepanu tuleks pöörata ka toorainete suhtes kohaldatavate kaubandusmeetmete ja tollieeskirjade/päritolureeglite sidususele, samuti konkreetsetele probleemidele, mis on seotud toorainete suhtes kehtivatest sanktsioonidest kõrvalehoidmisega.

Kriitiliste ja strateegiliste toorainete esikohale seadmine ringlussevõttu ja jäätmeid käsitlevates õigusaktides ning teise toorme turgude toetamine

17. Ringlussevõtt on ELi strateegilise autonoomia suurendamisel oluline. EL peaks toetama oma jäätmekäitlus- ja -töötlemistööstust, valmistades teiseseid tooraineid ette ringlussevõtuks tootmisprotsessides, ning muutma kehtivaid jäätmealaseid õigusakte, et seada prioriteediks selliste kriitiliste ja strateegiliste toorainete ringlussevõtt ja ringlus, mille ringlussevõttupotentsiaal (teostatavus) on tehniliselt ja majanduslikult kõige suurem. Samuti peaks EL toetama teisese toorme turgusid. Teiseste toorainete osas soovib komitee võtta meetmeid hästi toimivate turgude loomiseks ja vanametalli kadude minimeerimiseks.

18. Teisesed toorained võivad aidata vähendada sõltuvust teatavatest kriitilistest toorainetest ja seetõttu tuleks neid käsitleda kriitiliste toorainete määruse kohaldamisalas. Ühena paljudest näidetest võib rauajäätmete tõhus ringlussevõtt vähendada toorainete tarnevajadust metallitootmisel. Rauajäätmed on energiasüsteemi ümberkujundamise oluline koostisosa, ent oodatavalt tekib juba enne 2030. aastat nende nappus, mis võib põhjustada tarnehäireid.

19. Kriitiliste toorainete määrus peaks tagama tööstuse ja elektrisõidukite jaoks juurdepääsu kõigile kriitilise tähtsusega materjalidele. Nende hulka ei kuulu mitte ainult haruldased muldmetallid, mangaan, rohepöörde jaoks olulised materjalid, sealhulgas teras, alumiinium ja vask, tööstuslikud mineraalid, grafiit või nikkel, vaid ka teiseseid toorained. Metallid on rohepöörde taristu olulised elemendid ning sellised tegurid tuleks kriitiliste toorainete määruse alusel nõuetekohaselt kindlaks teha ja neid tuleks kogu nende väärtusahelate ulatuses nõuetekohaselt arvesse võtta.

Majandus- ja keskkonnauuringud kriitiliste toorainete kaevandamisest tuleneva saastekoormuse kohta: kooskõlastamine riigiabi sätetega

20. Võttes arvesse ebakindlust seoses kriitiliste toorainete tegeliku olemasoluga ELis, võetakse ELi pinnal uurimis- ja kaevandamisprojektide alustamisega mõistuspäraselt risk üksnes juhul, kui selleks saadakse avaliku sektori vahenditest rahaline toetus. Kuna kriitiliste toorainete määrusega nõutakse ka, et sellised algatused oleksid kooskõlas Euroopa rohelise kokkuleppe eesmärkidega, soovib komitee, et kui kaevandamine põhineb esialgsel majandus- ja keskkonnauuringutel, milles hinnatakse kriitiliste toorainete kaevandamise saastekoormust, tuleks avaliku sektori rahalisi vahendeid kergemini eraldada.

21. Juhul kui sellised esialgsed uuringud ei kuulu kriitiliste toorainete määruse raames kavandatud strateegiliste projektide kohaldamisalasse, tuleks soodustada nende avalikest vahenditest rahastamist, koordineerides neid riigiabi eeskirjadega, täpsemalt hiljuti, 2023. aastal Euroopa rohelise kokkuleppe valguses läbivaadatud üldise grupierandi määrusega. Kõnealuseid esialgseid uuringuid käsitatakse tõepoolest nn keskkonnaabina või teadus- ja arendustegevuseks ning innovatsiooniks pakutava abina ning kui need hõlmavad mitut liikmesriiki, siis üleeuroopalist huvi pakkuvate tähtsate projektidena.

22. Tõhus koordineerimine ELi riigiabi meetmetega juba esialgses teadus- ja arendustegevuse etapis võib tõepoolest tagada, et strateegiliste projektide järgnevat rakendamist toetav riiklik rahastamine suunatakse reaalselt kestlike eesmärkide saavutamisele. Konkreetsemalt üleeuroopalist huvi pakkuvate tähtsate projektide puhul oleks seeläbi võimalik püüelda koordineeritud tulemuste poole. Avaliku sektori rahastamismehhanisme (nt kiirem ja lihtsam juurdepääs finantsmehhanismidele, nagu laenud/laenu tagatised/toetused) võib samuti kasutusele võtta üksnes investeeringute puhul, mida ELi ettevõtjad teevad vabakaubanduslepingute projektide raames.

Monopolidevastased vahendid: ühinemismäärus, millega soodustatakse kriitiliste toorainete ringlussevõtu ja kaevandamise eestvedajaid Euroopas

23. Võttes arvesse vajalikke eeltingimusi, milleks on nii kriitiliste toorainete seni uurimata kättesaadavus ELis kui ka olulised investeeringud, mis on vajalikud kindla ja kestliku kriitiliste toorainete tarneahela ülesehitamiseks, võib olla soovitatav kohandada mõningaid ELi monopolidevastaseid vahendeid, et hõlbustada kriitiliste toorainete määruse raames seatud eesmärkide saavutamist, vältides samal ajal põhjendamatuid konkurentsimoonusi siseturul (nt võib olla kasulik kohaldada ühinemiskontrolli raamistikku paindlikumal ja kestlikkusele suunatud viisil, võttes arvesse mitte ainult Euroopa roheline kokkuleppe eesmärke (nagu Euroopa Komisjon on juba ette näinud), vaid ka kriitiliste toorainete määruse eesmärke.

24. Seetõttu oleks soovitatav hinnata ühinemisi kriitiliste toorainete määruse raames rakendatavate strateegiliste projektide valguses, et leida õige tasakaal erinevate asjaomaste huvide vahel.

25. Konkurentsiasutusi tuleks seega kutsuda üles kaaluma uut liiki tõhusust, nt tarnehäirete vähendamist ja tööstuse valmisoleku suurendamist väliste kriitiliste toorainete nappuse korral. Sellistes hinnangutes tuleks arvesse võtta ka Euroopa Komisjoni eesmärki koondada kriitiliste toorainete ostmisest huvitatud osaliste nõudlus ja aidata lõppkokkuvõttes kaasa praeguste kõrgete hindade vähendamisele.

Rahvusvaheline tegevus ja ressursside mitmekesistamine: kandidaatriikide kaasamine ja kahepoolse koostöö koordineerimine rahvusvahelistel foorumitel

26. Kooskõlas Euroopa Komisjoni eesmärgiga mitmekesistada kriitiliste toorainete ELi väliseid allikaid soovib komitee uurida võimalusi konkreetsete partnerlus- ja koostöölepingute sõlmimiseks, muu hulgas kandidaatriikidega. Sellised partnerlused võivad hõlmata ELi rahastatavaid projekte, mille eesmärk on arendada uurimiskampaaniaid uutes valitud paikades ja/või suletud kaevandustes kooskõlas strateegiliste projektidega, mis käivitatakse ELi liikmesriikides Euroopa Komisjoni uute ettepanekute raames.

27. Sellised partnerlused võivad sõltuda kandidaatriikide kohustusest viia oma keskkonnapoliitika kiiremini vastavusse liidu õigustikuga. Selliste partnerluste lisamisega käimasolevatesse ühinemisläbirääkimistesse võib EL tervikuna saada kahekordset kasu – ühelt poolt tekivad paremad võimalused, et tulevikus suurenevad omamaised kriitiliste toorainete allikad, teisalt lihtsustatakse kandidaatriikide jaoks ELi keskkonnaalaste õigusaktide järgimist (nt jäätmete, vee, tööstussaaste ja õhukvaliteedi valdkonnas).

28. Kriitiliste toorainete määrust koordineeritakse mitte ainult muude ELi poliitikavaldkondade ja rahvusvaheliste kaubandusmeetmetega, vaid ka kahepoolse koostööga, mida EL rakendab rahvusvahelistel foorumitel (nt ELi ja USA koostöö sellistel foorumitel nagu mineraalidega kindlustatuse partnerlus, kriitilise tähtsusega materjalide ja mineraalide konverents ning Rahvusvahelise Energiaagentuuri kriitilise tähtsusega mineraalide töörihm, millesse kaasati hiljuti ELi-USA energianõukogu).

29. Kriitiliste toorainete määrus tagab ELile mitte ainult omamaise omavarustatuse kriitiliste toorainetega, vaid ka välise autonoomia, et kehtestada ülemaailmsel tasandil uued standardid oma vastavate tarneahelate kindluse ja kestlikkuse tagamiseks. ELi roll standardite kehtestajana ülemaailmsel areenil suurendab veelgi võimalusi saavutada komisjoni ettepanekus seatud üldised eesmärgid võidelda kriitiliste toorainetega seotud saastekoormuse ja ebaausate kaubandustavade vastu kogu maailmas.

Pikaajalised vs. lühiajalised eesmärgid kooskõla hindamisel ELi teiste poliitikavaldkondadega: õige (keskkonnala) tasakaalu leidmine

30. Kokkuvõttes ei saa välistada, et kriitiliste toorainete määruse tõhusaks rakendamiseks pikas perspektiivis võib tekkida vajadus lühikeses perspektiivis ümber kujundada Euroopa rohelise kokkuleppe teatud konkreetset eesmärgid, mis on kriitiliste toorainete määrusega tihedalt seotud. Isegi kui täieliku tõhususe saavutamiseks kulub rohkem aega, võib (peaaegu) isemajandava ELi väljavaade muuta kestlikkuse ja kliimanetraalsuse eesmärgid pikas perspektiivis paremini saavutatavaks (võttes arvesse ka suhteliselt suuremat saastet, mida põhjustavad praegused materjalide kaevandamise meetodid mõnes arenguriigis).

III. MUUDATUSETTEPANEKUD – COM(2023) 160 final

Muudatusettepanek 1

Põhjendus 29

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>(29) Keskse tähtsusega on äriühingute, finantsinvestorite ja väljaostjate tehtavad investeeringud. Kui erasektori investeeringutest üksi ei piisa, võib kriitiliste toorainete väärtusahela projektide tulemuslikuks rakendamiseks vaja olla avaliku sektori toetust, näiteks tagatiste, laenude või omakapitali- ja kvaasiomakapitaliinvesteeringute kujul. Niisugune avaliku sektori toetus võib kujutada endast riigiabi. Sellisel abil peab olema ergutav mõju ning see peab olema vajalik, asjakohane ja proportsionaalne. Kehtivate riigiabi suuniste alusel, mis vaadati hiljuti põhjalikult läbi rohe- ja digipöörde eesmärke arvesse võttes, on teatavate tingimuste täitmisel arvukalt võimalusi kriitiliste toorainete väärtusahela projektide toetamiseks.</p>	<p>(29) Keskse tähtsusega on äriühingute, finantsinvestorite ja väljaostjate tehtavad investeeringud. Kui erasektori investeeringutest üksi ei piisa, võib kriitiliste toorainete väärtusahela projektide tulemuslikuks rakendamiseks vaja olla avaliku sektori toetust, näiteks tagatiste, laenude või omakapitali- ja kvaasiomakapitaliinvesteeringute kujul. Niisugune avaliku sektori toetus võib kujutada endast riigiabi. Sellisel abil peab olema ergutav mõju ning see peab olema vajalik, asjakohane ja proportsionaalne. Kehtivate riigiabi suuniste alusel, mis vaadati hiljuti põhjalikult läbi rohe- ja digipöörde eesmärke arvesse võttes, on teatavate tingimuste täitmisel arvukalt võimalusi kriitiliste toorainete väärtusahela projektide toetamiseks. Komisjon ja liikmesriigid peaksid looma suurema selguse selles, kuidas riigiabi eeskirju kasutatakse, ning võtma kasutusse toetus-, laenu- ja maksusoodustusmehhanismid, et toetada ELi olemasolevat tööstussuutlikkust ning uute rajatiste loomist ELis ja usaldusväärsetes kolmandates partnerriikides. Need mehhanismid peaksid keskenduma nii tegevus- kui ka investeeringukuludele.</p>

Motivatsioon

Praegu kavandatud meetmed on riigiabi osas ebaselged. Samuti puuduvad mehhanismid, mis toetaksid olemasolevat tööstussuutlikkust, mis sai märkimisväärselt kannatada energiahindade tõusu tõttu, ning uute kriitilise tooraine rajatiste loomist ELis ja kolmandates riikides.

Muudatusettepanek 2

Artikli 1 lõike 2 punkt a (uus punkt)

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	<p>a) <i>kehtestada läbipaistev ja selgelt määratletud metoodika strateegiliste toorainete loetellu lisatavate materjalide hindamiseks, sealhulgas kasutades tehnilisi teabelehti sarnaselt kriitiliste toorainete loetelu suhtes kohaldatava metoodikaga. Strateegiliste ja kriitiliste toorainete tulevaste loeteludega peaks kaasnema mõjuhindang kehtivate ELi õigusaktide ja nende mõju kohta nendes loeteludes sisalduvatele materjalidele;</i></p>

Motivatsioon

Kriitilisi tooraineid hinnatakse kriitilisuse hindamise teel, võttes aluseks spetsiaalse metoodika, mis hõlmab pikka ja põhjalikku valideerimisprotsessi väliseksperptide, tööstuse esindajate ja uurimisinstituutide kaasabil. Strateegiliste toorainete kindlaksmääramine seevastu ei põhinenud avaldatud metoodikal ega hõlmanud ka varasemaid konsultatsioone. Strateegiliste toorainete lisamine kriitiliste toorainete loetellu (II lisa) tähendab, et kõik materjalid on täitnud kriitiliste toorainete metoodikas ettenähtud künnised, mis on eksitav.

Muudatusettepanek 3

Artikli 1 lõige 3

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>3. Kui komisjon järeltab artiklis 42 osutatud aruande põhjal, et liidul tõenäoliselt ei õnnestu lõikes 2 seatud eesmärgi saavutada, hindab ta, kas nende eesmärkide saavutamise tagamiseks oleks teostatav ja proportsionaalne esitada ettepanekuid meetmete võtmiseks või kasutada oma volitusi liidu tasandil.</p>	<p>3. Kui komisjon järeltab artiklis 42 osutatud aruande põhjal, et liidul tõenäoliselt ei õnnestu lõikes 2 seatud eesmärgi saavutada, võimaldab ta teatavat paindlikkust, et kajastada kõige paremini asjaomase tooraine väärtusahela ainulaadsust, kuna igal materjalil on konkreetsed omadused ja probleemid, mis on seotud selle hankimise, töötlemise ja ringlussevõtuga. Komisjon peaks keskenduma olemasoleva suutlikkuse säilitamisele ja toetamisele. Julgustada tuleks tööstuse ja poliitikakujundajate vahelist avatud ja pidevat dialoogi, et määrata kindlaks võrdlusalusel, mis on nii tehniliselt kui ka majanduslikult teostatavad ning kooskõlas ELi eesmärkidega.</p>

Motivatsioon

Hankimise, töötlemise ja ringlussevõtu võrdlusalusel on liiga üldised ja ebarealistlikud ning võivad kaasa tuua soovimatuid ja negatiivseid tagajärgi. Sätteid tuleks hoolikalt kaaluda, võttes arvesse nende rakendamise seotud majanduslikke ja tehnilisi raskusi ning ELi tööstuse, eelkõige VKEde üлекоormamise ohtu.

Muudatusettepanek 4

I lisa

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>I LISA</p> <p>Strateegilised toorained</p> <p>1. Jagu</p> <p>Strateegiliste toorainete loetelu</p> <p>Strateegilistena käsitatakse järgmisi tooraineid:</p> <p>a) vismut</p> <p>b) boor – metallurgiline</p> <p>c) koobalt</p> <p>d) vask</p> <p>e) gallium</p> <p>f) germaanium</p> <p>g) liitium – akudes kasutamiseks vajaliku puhtusastmega</p> <p>h) magneesiummetall</p> <p>i) mangaan – akudes kasutamiseks vajaliku puhtusastmega</p> <p>j) looduslik grafiit – akudes kasutamiseks vajaliku puhtusastmega</p> <p>k) nikkel – akudes kasutamiseks vajaliku puhtusastmega</p> <p>l) platinarühma metallid</p> <p>m) haruldased muldmetallid magnetite jaoks (Nd, Pr, Tb, Dy, Gd, Sm ja Ce)</p> <p>n) ränimetall</p> <p>o) titaanmetall</p> <p>p) volfram</p>	<p>I LISA</p> <p>Strateegilised esmased ja teiseseid toorained</p> <p>1. Jagu</p> <p>Strateegiliste toorainete loetelu</p> <p>Strateegilistena käsitatakse järgmisi esmaseid ja teiseseid tooraineid, sealhulgas nende vastavaid kandjametalle ja mineraale, millega neid strateegilisi tooraineid kaevandatakse:</p> <p>a) vismut</p> <p>b) boor</p> <p>c) koobalt</p> <p>d) vask</p> <p>(da) rauajäätmed (sh roostevaba teras)</p> <p>e) gallium</p> <p>f) germaanium</p> <p>g) liitium</p> <p>(ga) magnesiit/magneesia</p> <p>h) magneesium</p> <p>i) mangaan</p> <p>j) grafiit</p> <p>k) nikkel</p> <p>(ka) fosfor</p> <p>(kb) kaaliumkarbonaat</p> <p>l) platinarühma metallid</p> <p>m) haruldased muldmetallid (Nd, Pr, Tb, Dy, Gd, Sm ja Ce)</p> <p>n) räni</p> <p>o) titaan</p> <p>p) volfram</p> <p>(pa) tsink</p>

Muudatusettepanek 5

II lisa

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p style="text-align: center;">II LISA</p> <p style="text-align: center;">Kriitilised toorained</p> <p style="text-align: center;">1. Jagu</p> <p style="text-align: center;">Kriitiliste toorainete loetelu</p> <p>Kriitiliste toorainetena käsitatakse järgmisi tooraineid:</p> <p>a) antimon</p> <p>b) arseen</p> <p>c) boksiit</p> <p>d) barüüt</p> <p>e) berüllium</p> <p>f) vismut</p> <p>g) boor</p> <p>h) koobalt</p> <p>i) koksisisüsi</p> <p>j) vask</p> <p>k) päevakivi</p> <p>l) fluoriit</p> <p>m) gallium</p> <p>n) germaanium</p> <p>o) hafnium</p> <p>p) heelium</p> <p>q) rasked haruldased muldmetallid</p> <p>r) kerged haruldased muldmetallid</p> <p>s) liitium</p> <p>t) magneesium</p> <p>u) mangaan</p> <p>v) looduslik grafiit</p> <p>w) nikkel – akudes kasutamiseks vajaliku puhtusastmega</p> <p>x) nioobium</p> <p>y) fosforiit</p> <p>z) fosfor</p>	<p style="text-align: center;">II LISA</p> <p style="text-align: center;">Kriitilised esmased ja teisesed toorained</p> <p style="text-align: center;">1. Jagu</p> <p style="text-align: center;">Kriitiliste toorainete loetelu</p> <p>Kriitiliste toorainetena käsitatakse järgmisi esmasid ja teiseseid tooraineid, sealhulgas nende vastavaid kandjemetalle ja mineraale, millega neid kriitilisi tooraineid kaevandatakse:</p> <p>a) antimon</p> <p>b) arseen</p> <p>c) boksiit</p> <p>d) barüüt</p> <p>e) berüllium</p> <p>f) vismut</p> <p>g) boor</p> <p>h) koobalt</p> <p>i) koksisisüsi</p> <p>j) vask</p> <p>k) päevakivi</p> <p>(ka) rauajäätmel (sh roostevaba teras)</p> <p>l) fluoriit</p> <p>m) gallium</p> <p>n) germaanium</p> <p>o) hafnium</p> <p>p) heelium</p> <p>q) rasked haruldased muldmetallid</p> <p>r) kerged haruldased muldmetallid</p> <p>s) liitium</p> <p>(sa) magnesiit/magneesia</p> <p>t) magneesium</p> <p>u) mangaan</p> <p>v) grafiit</p> <p>w) nikkel</p> <p>x) nioobium</p> <p>y) fosforiit</p> <p>z) fosfor</p>

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
(aa) platinarühma metallid	(aa) platinarühma metallid
(bb) skandium	(aaa) kaaliumkarbonaat
(cc) räni metall	(bb) skandium
(dd) strontsium	(cc) räni metall
(ee) tantaal	(dd) strontsium
(ff) titaanmetall	(ee) tantaal
(gg) volfram	(ff) titaanmetall
(hh) vanaadium	(gg) volfram
	(hh) vanaadium
	ii) tsink

Muudatusettepanekute 4 ja 5 motivatsioon

Teatavaid materjale saab tavaliselt kaevandada ainult koos teise, mitteväärismetalliga (nt haruldasi muldmetalle kaevandatakse koos rauamaagiga) ja neid ei saa kaevandada eraldi. Lisaks on teatavad materjalid vajalikud materjalide tootmise, rafineerimise ja ringlussevõtu ökosüsteemis, nt sulatuskodades kasutatav magneesiit – ilma selle materjalita ei ole võimalik metalle või materjale kõrgel temperatuuril ringlusse võtta. Me peaksime hoidma ära piiranguid selles valdkonnas (nii kriitiliste kui ka strateegiliste toorainete puhul) ning vältima teatavate toorainete jaoks kindlate kasutuseesmärkide ettekirjutamist väärtusahelas. Vastasel juhul oleks abikõlblik ainult viimane rafineerimisetaap, kuid mitte kaevandamine.

Üleminek vähese CO₂ heitega ringmajandusele muudab teise toorme üha olulisemaks, kuna see aitab vähendada sõltuvust esmasest toorainest ning toetada ressursitõhusust, jäätmete vähendamist ja kestlikkust. Lisaks on mõned neist materjalidest olulised tööstuse CO₂ heite vähendamiseks, rohepöördeks ja netonulleesmärkide saavutamiseks.

Muudatusettepanek 6

Artikli 2 punkt 15 (uus punkt)

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	15) „strateegilise tooraine projekt“ – II lisas loetletud toorainete kaevandamise, töötlemise või ringlussevõtuga tegeleva mis tahes rajatise kavandamine või olemasoleva rajatise kavandatud oluline laiendamine või kasutusotstarbe muutmine, sealhulgas juhul, kui need toorained saadakse I või II lisas loetlemata kandjatoorme kaevandamise ja töötlemise kõrvalsaadusena;

Motivatsioon

Strateegilisi tooraineid saadakse sageli kandjametalli (mitteväärismetall) või mineraali kõrvalsaadusena. Vaja on rohkem selgitada selliste mitteväärismetallide ja kandjametallide ning mineraalide kaevandamisprojektide kaasamist kriitiliste toorainete määru kohaste strateegiliste projektide kohaldamisalasse.

Muudatusettepanek 7

Artikkel 3a (uus artikkel)

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	<p style="text-align: center;">Artikkel 3a</p> <p>1. <i>Teiseseid tooraineid võetakse arvesse strateegiliste toorainete loetelus (I lisa) ja kriitiliste toorainete loetelus (II lisa).</i></p> <p>2. <i>Komisjon vaatab vähemalt iga kahe aasta tagant läbi ja vajaduse korral ajakohastab I ja II lisa sisalduvate strateegiliste ja kriitiliste teiseste toorainete loetelu. Seejuures võetakse arvesse nende strateegilist rolli CO₂ heite vähendamisel ja roheüleminekul, prognoositavat suurt nõudlust kasvu või nappust ülemaailmsel tasandil, raskusi nende kogumisel ja taaskasutamisel ELis ning kriitiliste toorainete suurt taaskasutamise potentsiaali ELis.</i></p>

Motivatsioon

Teisestel toorainetel on oluline roll Euroopa tööstuse CO₂ heite vähendamisel, eelkõige nende tööstusharude puhul, mis toodavad rohe- ja digipöördeks vajalikke strateegilisi tehnoloogiaid. Nende strateegilise väärtuse tunnustamine toetab vastutustundlikku hankimist ja vähendab esmase materjali kaevandamist. Strateegiliste toorainete loetelu raames tuleks koostada strateegiliste teiseste toorainete alamloetelu, võttes muu hulgas arvesse järgmisi kriteeriume: strateegiline roll CO₂ heite vähendamisel ja roheüleminekul, prognoositav ülemaailmse nõudluse kasv; raskused kogumisel, taaskasutamisel või ringlussevõtul ELis, kriitiliste toorainete taaskasutamise suur potentsiaal. Hindamisel tuleks arvesse võtta uusimaid olemasolevaid andmeid ning nõudluse ja pakkumise prognoositavat arengut asjakohasel võrdlusperioodil, et tulla toime tulevase nappuse või tarnehäiretega.

Muudatusettepanek 8

Artikli 5 lõike 1 punkt c

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>c) projekti rakendataks kestlikult, eelkõige seoses keskkonnamõju seire, ennetamise ja minimeerimisega, sotsiaalselt vastutustundlike tavade kasutamisega, sealhulgas inimõiguste ja töötajate õiguste austamisega, kvaliteetsete töökohtade loomise potentsiaaliga ning sisuka koostööga kohalike kogukondade ja asjaomaste sotsiaalpartneritega, ning läbipaistvate äritavade kasutamise, mis hõlmab piisavaid vastavuskontrolli põhimõtteid, et ennetada avaliku halduse nõuetekohasele toimimisele avalduva kahjuliku mõju, sealhulgas korruptsiooni ja altkäemaksu ohtu ning see minimeerida;</p>	<p>c) projekti rakendataks kestlikult, eelkõige seoses keskkonnamõju seire, ennetamise ja minimeerimisega iseäranis pikas perspektiivis ja üleilmsel tasandil, sotsiaalselt vastutustundlike tavade kasutamisega, sealhulgas inimõiguste ja töötajate õiguste austamisega, kvaliteetsete töökohtade loomise potentsiaaliga ning sisuka koostööga kohalike kogukondade ja asjaomaste sotsiaalpartneritega, ning läbipaistvate äritavade kasutamise, mis hõlmab piisavaid vastavuskontrolli põhimõtteid, et ennetada avaliku halduse nõuetekohasele toimimisele avalduva kahjuliku mõju, sealhulgas korruptsiooni ja altkäemaksu ohtu ning see minimeerida;</p>

Motivatsioon

Oluline on leida õige tasakaal pikaajaliste kestlikkuseesmärkide ja lühiajaliste eesmärkide vahel (arvestades ka suhteliselt suuremat saastet, mida põhjustavad praegused materjalide kaevandamise meetodid mõnes arenguriigis, ja asjaolu, et me elame samal planeedil).

Muudatusettepanek 9

Artikli 19 lõike 1 punkt e (uus punkt)

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	e) <i>ebaausad kaubandustavad. Komisjon säilitab ja tugevdab kaubanduse kaitsemeetmeid, et tagada võrdsed tingimused. EL peaks seadma prioriteediks ka WTO nõuetele vastavate stiimulite loomise, et tagada ülemaailmselt võrdsed tingimused. Need võivad seisneda tarbijatele stiimulite loomises, et nad valiksid kestlikud Euroopa toorained, või toetuses täiuslikumate rajatiste tootmiseks.</i>

Motivatsioon

Euroopa toorainetööstus on ülemaailmselt ebasoodsas konkurentsiolekorras ja tuleb tagada, et kaubanduse kaitsemeetmeid kasutatakse selleks, et kaitsta tööstust ebaausate kaubandustavade eest.

Muudatusettepanek 10

Artikli 35 lõige 1

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
1. Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu koosneb liikmesriikidest ja komisjonist. Selle eesistuja on komisjon.	1. Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu koosneb liikmesriikidest ja komisjonist ning sõltumatutest tehnilistest ekspertidest . Selle eesistuja on komisjon.

Motivatsioon

Kavandataval Euroopa kriitiliste toorainete nõukogul on otsustav roll kriitiliste toorainete määruse, sealhulgas loamenetluste rakendamisel. Järelevalveülesannete tõhususe tagamiseks on soovitatav kaasata nõukokku mitte ainult institutsioonilised esindajad, vaid ka kõnealuse valdkonna sõltumatud tehnilised eksperdid.

Brüssel, 12. juuli 2023

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee
president
Oliver RÖPKE